

Verbetertraject Preventie seksueel misbruik

In dit overzicht presenteert Zorg voor Beter de belangrijkste resultaten van twee rondes van het Verbetertraject Preventie seksueel misbruik. Ronde 1 startte in juni 2006 en is afgerond in juni 2007, de tweede ronde startte in oktober 2006 en is afgerond in oktober 2007. Er deden 27 instellingen uit de langdurende zorg mee. Vilans heeft het traject begeleid, in samenwerking met de Rutgers Nisso Groep en MOVISIE.

Introductie op het thema

Seksueel misbruik binnen zorginstellingen komt meer dan incidenteel voor, zei staatssecretaris Bussemaker in 2007. Met goede preventie kan dat in de toekomst echter stukken minder worden. Alleen al in de GGZ heeft een kwart van de cliënten wel eens met seksueel misbruik te maken gehad. Ook ouderen en verstandelijk gehandicapten zijn een risicogroep. Al deze groepen zitten in een afhankelijke situatie en hun beperkingen kunnen hen extra kwetsbaar maken. Veel organisaties lukt het niet om de preventie van seksueel misbruik een structurele plek te geven en bespreekbaar te maken bij zowel teamleden als cliënten zelf. Dit is dan ook het beoogde doel van het verbetertraject.

Doelen

De doelstellingen van dit verbetertraject zijn:

- Het verkennen van de situatie: hoe veilig voelen cliënten zich? Wat zijn de risico's? Hoe denken medewerkers en durven zij het thema te bespreken?
- Leidinggevenden en management moeten structureel aandacht leren geven aan de preventie van seksueel misbruik, het moet een vast onderdeel worden van hun takenpakket.
- Het creëren van een open en veilig klimaat waarin seksualiteit bespreekbaar is.
- Het toerusten van zowel medewerker als cliënt. Medewerkers moeten de juiste kennis en vaardigheden hebben om misbruik te herkennen en actie te ondernemen, cliënten zelf kunnen leren om weerbaarder te worden.

Resultaten

Deelname aan dit verbetertraject heeft in veel instellingen tot goede resultaten geleid. Een overzicht:

- Het onderwerp staat structureel bij het management op de kaart. Het management stuurt de teamleden aan om met preventie bezig te zijn. Het thema is opgenomen in zorgplannen van elke cliënt, het teamoverleg en de functionerings- en beoordelingsgesprekken. Ook komt het onderwerp aan bod in de jaarverslagen: hierin staat het aantal meldingen en komen plannen voor verbetering naar voren.
- De kennis en vaardigheden van de medewerkers zijn flink toegenomen. Er is een wissel- en samenwerking ontstaan tussen medewerkers; in het verleden hield slechts één persoon zich bezig met preventie van seksueel misbruik.
- Meldprocedures zijn verbeterd en de meldcultuur is veiliger. Hierdoor is er beter zicht op de aard van de problemen en is gericht actie te ondernemen.

Hoe zijn de resultaten bereikt?

Hoe zijn de resultaten bereikt?

Bovenstaande resultaten zijn behaald aan de hand van de volgende strategieën:

- Er zijn regelmatig gespreksmomenten met cliënten en medewerkers geweest over de veiligheid binnen de instelling en de vraag hoe men zou moeten omgaan met seksualiteit en preventie van misbruik.
- Leidinggevenden zijn aangespoord om zich structureel bezig te houden met preventie en hebben daarin een aanjagende, sturende en controlerende rol gekregen.
- Aan de hand van stellingen, casuïstiek en videofragmenten zijn medewerkers in gesprek gegaan over seksueel misbruik en preventie, om zo een groter verantwoordelijkheidsgevoel en een open cultuur tot stand te laten komen.
- Er is gewerkt aan verbetering van kennis en vaardigheden van de medewerkers. Er was snel groei zichtbaar, omdat medewerkers zelf concrete acties konden ondernemen op vragen en moeilijkheden die ze in de dagelijkse praktijk tegenkwamen. Op deze manier leerden zij sneller dan via traditionele cursussen en trainingen.

Geleerde lessen

De gevolgde verbetermethodiek van kortcyclisch en kleinschalig verbeteren, blijkt succesvol. Binnen een jaar worden aanzienlijke resultaten gehaald. De sturing vanuit het management blijkt de belangrijkste factor te zijn in het verbeteren van de preventie van seksueel misbruik binnen instellingen. Organisaties die na het verbetertraject onvoldoende resultaten hadden geboekt, bleken een niet gemotiveerd management te hebben. In instellingen waar het management steeds het belang bleef benadrukken en bleef communiceren met teamleden, waren de resultaten opvallend veel beter. In vervolgentrajecten zal dan ook nog meer nadruk komen te liggen op de betrokkenheid van het management; alleen dan heeft het traject kans van slagen.

Vervolg

De deelnemende organisaties gaan in hun eigen organisatie aan de slag met het verspreiden van de resultaten. In september 2008 start een derde ronde van het verbetertraject. Hiervoor is aanmelden niet meer mogelijk. Wel kunnen organisaties zich nog aanmelden voor de tweede ronde van het Verbetertraject Plus die in september 2008 van start gaat, waar preventie van seksueel misbruik aan bod komt.

Meer informatie

Goede voorbeelden van Preventie seksueel misbruik en handige instrumenten vindt u in de Kennisbank op de website van Zorg voor Beter. Voor meer informatie over het Verbetertraject Preventie seksueel misbruik kunt u ook terecht bij Jessica Bruijninx van Vilans (j.bruijninx@vilans.nl). Op www.zorgvoorbeter.nl vindt u meer informatie over Zorg voor Beter en de andere verbetertrajecten.

Verbetertraject Preventie seksueel misbruik - juni 2008